

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 2287-08-10 בירנבאום נ' קן דר ואח'

תיק חיצוני:

לפני **כב' השופטת ארנה לוי**

חיים בירנבאום

תובע

ע"י ב"כ עו"ד דני כהן

נגד

נתבעות
 ע"י ב"כ עו"ד משה עבדי ועו"ד ש. 2. הפניקס חברה לביטוח בע"מ
 1. ליהי קן דר
 לדשטיינר - מגן

חקיקה שאוזכרה:

[חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975](#)[פקודת ביטוח רכב מנועי \[נוסח חדש\], תשל"ל-1970](#)[תקנות הביטוח הלאומי \(קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה\), תשט"ז-1956: סע' 9\(1\)ג\(I\), 33, 33 ר', 35\(1\)ד'](#)[חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951](#)[תקנות הכשרות המשפטית והאפורטרופוסות \(כללים בדבר קביעת שכר לאפורטרופוסים\), תשמ"ט-1988: סע' 5](#)**פסק דין****כללי**

1. לפני תביעה לפיצויים בגין נזקי גוף בהתאם [לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים](#), תשל"ה – 1975 (להלן: "חוק הפיצויים"). התובע, יליד 1924, נפגע ביום 27.1.10 בתאונת דרכים, בהיותו הולך רגל, עת רכב הנהוג על ידי הנתבעת 1, אשר השימוש בו היה מבוטח בהתאם [לפקודת ביטוח רכב מנועי](#) (נוסח חדש), תשי"ל – 1970 על ידי הנתבעת 2 (ולהלן גם: "הנתבעת") פגע בו. אין מחלוקת באשר לחבות הנתבעות לפצות התובע בגין נזקי הגוף שנגרמו לו בארוע. המחלוקת היא באשר לשיעור הנזק. בתיק נשמעו ראיות.

הנכות הרפואית

2. לתובע נגרמה חבלת ראש עם דימום תוך גולגולתי, חבלה בצוואר ושבר בירך ימין. הוא אושפז בבית החולים בילינסון בטיפול נמרץ ובמחלקה הניירוכירורגית. לאחר כחודש הועבר לשיקום בבית החולים לוינשטיין. בין התאריכים 28.3.10 – 12.4.10 אושפז בבית החולים מאיר ולאחר מכן שב לבית חולים

לוינשטיין. הוא שוחרר לביתו ביום 25.8.10. לצורך הערכת הנכות הרפואית שנגרמה לתובע בתאונה מונו מומחים רפואיים בתחומי האורטופדיה, הפסיכיאטריה והשיקום. בנוסף, לבקשת הנתבעות, מונו מומחים רפואיים להערכת מצבו הרפואי שאינו קשור לתאונה, בתחום העיניים והקרדיולוגיה.

3. פרופ' משה סלעי מונה כמומחה רפואי בתחום האורטופדיה. הוא בדק את התובע ביום 31.1.11. במסגרת חוות דעתו מיום 16.6.11 ציין, כי התובע סבל משברים בעמוד השדרה ומתת נקיעה של חוליות C 6-7, על רקע שינויים ניווניים קשים שנים רבות עובר לפגיעה. בבדיקה נמצאה הגבלה בינונית עד קשה בתנועות הצוואר. בכתפיים נמצאה הגבלה קשה בתנועות ובתפקוד, משנית לחוסר שימוש ממושך ולפגיעת הראש. בברך ימין נמצא מצב לאחר איחוי גרוע של שבר בירך המרוחק. בגילו של התובע הטיפול הניתוחי המומלץ, אם בכלל, הוא קטיעה מעל הברך, כיון שהסיכוי להגיע ליישור הברך קלוש. בהנחה שהתובע יהיה רתוק לכסא גלגלים נכותו הצמיתה בעקבות התאונה בתחום האורטופדי עומדת על 100%, לפי [סעיף 35\(1\)ז'](#) לתוספת [לתקנות הביטוח הלאומי \(קביעת דרגת נכות לפגעי עבודה\)](#), תשס"ז – 1956 (להלן: "תקנות הביטוח הלאומי"). המומחה ציין כי התובע נזקק לסיעוד ועזרה בכל פעולות היום – יום, מאז שחרורו מבית החולים, ללא צפי לשיפור בעתיד. יוער, כי המומחה רשם בחוות דעתו כי בעת הבדיקה התובע היה צלול ורהוט, מתמצא היטב בזמן ובמקום והזיכרון שמור.

4. ד"ר דני פישר מונה כמומחה רפואי בתחום הפסיכיאטריה. במסגרת חוות דעתו מיום 6.11.11 ציין כי בדק את התובע בנוכחות אשתו ובנו יעקב. המומחה ציין כי עובר לתאונה היה התובע, כפי שעולה מהמסמכים הרפואיים ומדברי בני משפחתו, עצמאי. לא נמצאה עדות לפגיעה קוגניטיבית או להפרעה נפשית עובר לתאונה. לאחר התאונה הוא אינו מתמצא בזמן והתמצאותו במקום ובסיטואציה חלקית. כמו כן יש תיאור חוזר של מצבים בלבוליים ופגיעה בזיכרון וכן פגיעה בתוכן החשיבה ודלוזיות רדיפה כלפי אשתו והמטפל שלו. המומחה קבע כי התובע לוקה בדמנציה עם דלוזיות רדיפה. ההפרעה נגרמה על רקע פגיעה אורגנית – מוחית. כתוצאה מהפרעה זו הוא אינו מתמצא בזמן באופן בולט וקבוע, זכרונו נפגע קשה, התמצאותו בסביבה פגועה וכן מתועדת פגיעה חלקית בהתמצאות בעצמו ובמצב – סיטואציה. כל הפגיעות, לרבות מחשבות השווא, הן חלק מההפרעה הדמנטית ואופייניות להפרעה זו. כתוצאה מהפרעות אלו התובע אינו מסוגל לתפקד באופן עצמאי בפעולות יומיומיות. השארתו ללא השגחה תהווה סכנה עבורו והוא זקוק להשגחה מתמדת. נכותו הנפשית הצמיתה כתוצאה מהתאונה עומדת על 100% לפי [סעיף 33 ו'](#) לתקנות הביטוח הלאומי. המומחה המליץ כי התובע ימשיך במעקב פסיכיאטרי באותה המסגרת בה הוא מטופל, במסגרת קופת החולים.

5. ד"ר פישר נחקר על חוות דעתו, לבקשת הנתבעות. בחקירתו נשאל מדוע לא נשלח התובע למבחנים נוירוקוגניטיביים כדי לדעת מהי הירידה במצבו הקוגניטיבי, יחסית למצב עובר לתאונה. המומחה השיב כי במקרה הנדון "מה שהיה לפני התאונה לא הייתי מוצא גם בבדיקות האלה...לא חושב שבפגיעות ראש כאלה ניתן לדעת מה היה קודם על סמך הבדיקות...פה יש חבלת ראש...הייתה לי פה עדות שהייתה פגיעת ראש קשה. הייתה לי עדות לאורך זמן....במהלך האשפוז שלו היו שם מספר בדיקות, מספר דיווחים על ירידה קוגניטיבית ועל חוסר התמצאות קשה. וגם בסיכום שחרורו מהאשפוז בתום חצי שנה הוא עדיין לא התמצא והייתה עדות למצב שנקרא דמנטי. אותו דבר ד"ר פורטנוי שבדק אותו וגם בבדיקה שלי הייתה עדות לירידה קוגניטיבית משמעותית. כולל בדיקת מיני מנטל שזו בדיקה פשוטה אבל בהסתמך על כל הדברים האלה חשבתי שזה יהיה מיותר במקרה הזה לשלוח אותו" (עמ' 2

72-73). המומחה נשאל מספר פעמים אותה השאלה על ידי ב"כ הנתבעות אך שב וחזר על עמדתו, על - פיה הפגיעה הקוגניטיבית נובעת מהתאונה: "ממש ראיתי בתיק. מה שלא ראיתי בתיק שלא הייתה פגיעה קוגניטיבית, לפחות אין תיעוד לפגיעה קוגניטיבית לפני התאונה, וממהלך האשפוז שלו אחרי התאונה, אשפוז שנמשך מעל לחצי שנה. חצי שנה בבית חולים לוינשטיין" (עמ' 77). "התבססתי על בדיקות חוזרות ע"י גורמים אובייקטיביים של בית החולים לוינשטיין... גם כאן במחלות רקע זה חוזר על עצמו. בשום מקום לא הוזכר שהיה משהו... אם זה היה משהו בדומה למצב שלו אחרי התאונה זה היה מוזכר בוודאות" (עמ' 79). הוא נשאל אם אפשר לייחס את הירידה הקוגניטיבית לאדם בגיל 86-87 גם לגיל והשיב בחיוב (עמ' 81), אך לגבי התובע חזר וציין, כי הירידה הקוגניטיבית נובעת מהתאונה: "אני מסתמך גם על הבדיקה שלי. הבדיקה שלי תאמה את מה שאני מכיר מהתיאוריה, מהספרים וגם מה שהם כתבו. זה הכל בקנה אחד... הכל היה לפי הספר, לא מצאתי שמה איזה שהן סתירות. זה איש מבוגר". הוא נשאל שוב וענה כי ניתן היה לשלוח התובע למבחנים נוירוקוגניטיביים אך הוא מצא לנכון לוותר על המבחנים כדי לחסוך בזמן (עמ' 84). הוא אישר כי יתכנו מצבים בהם התובע יכול להיות יותר ערני וצלול ומצבים בהם יהיה פחות. "הדמנטים בדרך כלל הם צלולים והם לא מתמצאים, לא זוכרים. זה לא שייך לצלילות. למה? מדובר פה על גלים, בעיקר על מחשבות שוא, על דלזיות. שאשתו בוגדת בו, שהעוזר גונב לו. למה זה יכול להיות? א' יכול להיות בגלל השינוי ברמה של התרופה שהוא מקבל כי הוא קיבל תרופה אנטי פסיכוטית. תרופות יכולות להשפיע על צלילות... יש אלף ואחת סיבות" (עמ' 87).

6. פרופ' אדונסקי, מומחה לרפואה גריאטרית ופנימית, מונה כמומחה רפואי לצורך הערכת צרכי השיקום והסיעוד של התובע. במסגרת חוות דעתו מיום 25.4.12 ולאחר שביקר בבית התובע ציין, כי התובע נמצא זקוק לעזרה מלאה במעברים, בניידות, ברחצה, בלבוש ובאכילה. הוא זקוק להשגחה רצופה בגין הירידה הקוגניטיבית הברורה והמרכיב הדלזיונלי. המומחה ציין, כי אין ספק, שמצבו התפקודי הנוכחי הוא תוצאה ישירה של פגיעתו בתאונה וכי מצבו הסיעודי אינו קשור למחלות הרקע שלו. מצב זה הוא לצמיתות ואין לצפות לשיפור כלשהו בעתיד. התובע אינו זקוק לטיפול שיקומי לצורך שיפור מצבו אלא לטיפול משמר, על מנת להימנע מירידה נוספת במצבו. סביר שהתובע יהיה זקוק לטיפולים הרפואיים המקובלים, הניתנים במסגרת הביטוח בקופת החולים. מעבר לכך, הוא זקוק לטיפול סיעודי מלא במשך 24 שעות ביממה וכן לטיפול משמר על ידי פיזיותרפיסט פעם בשבוע, לצמיתות. הוא זקוק למיטה טיפולית ומזרן טמפורה, כסא גלגלים עם ידיות ורגליות פריקות וכרית טמפורה, כסא רחצה/שירותים וכן התאמת הבית למצבו, כמו הרחבת מעברים בין חדרים, התאמת אמבטיה ושירותים. בנוסף, התובע זקוק לסיוע בניידות בין מפלסי הבית על ידי מעלון או מעלית וכן להסעה מחוץ לביתו, לפי הצורך. המומחה ציין, כי תוחלת חייו של התובע עומדת על לא יותר מחמש שנים.

7. בתשובות לשאלות הבהרה, שנשלחו אליו על ידי התובע, מתאריך 7.5.12, ציין המומחה כי התובע אינו זקוק ליותר מאשר טיפול פיזיותרפי אחד בשבוע. בהתייחס לטיפול רפלקסולוגיה, ציין כי אינו יכול להביע דעתו "בקשר לטיפולים שאינם רפואיים והינם בגדר טיפולים משלימים בלבד". הסעת התובע, לפי הצורך, היא ברכב להסעת נכים. הוא אישר כי התובע זקוק לציווד הגינה מתכלה.

8. פרופ' אדונסקי נחקר על חוות דעתו, לבקשת הנתבעות. בחקירתו אישר, כי תוחלת חיי התובע פחותה מתוחלת חיי אנשים אחרים בני גילו, והטעם לכך הוא כי "בדרך כלל יש להם סיבוכים, זיהומים בדרך

כלל, תסחיפים ריאליים וטרומבוזות אחרות למיניהן והם חיים פחות...או שהם עושים עוד ארוע מוחי לדוגמא או עוד נפילה עם חבלת ראש" (עמ' 47). לשאלה מהו שיעור הקיצור בתוחלת החיים השיב: "להערכתו משהו בסביבות חצי, משהו כזה. אבל אין ספרות על זה...מחצית, שני שלישי, משהו כזה" (עמ' 48). הוא ציין כי הוא עומד על תוחלת החיים שציין בחוות דעתו (עמ' 64) אך כאשר הובהר לו כי תוחלת החיים הרגילה לאדם בגילו של התובע עמדה על חמש שנים ביום כתיבת הדעת השיב כי יש להפחית מכך בין מחצית לשליש (עמ' 68-70). הוא אישר כי טיפול טוב והשגחה טובה מאריכים את תוחלת החיים (עמ' 63). לשאלה אם ראוי היה לבצע מבחנים נירוקוגניטיביים לתובע, כדי ללמוד על מצבו עובר לתאונה ציין כי אפשר היה, אך "בגיל המבוגר אצל איש בשנות השמונים תשעים זה אולי טוב על הנייר אבל בחיים זה לא הולך ככה. בחיים אנחנו שואלים את המשפחה אם האיש היה צלול והוא תפקד. אנחנו שומעים מה הם אומרים. יכול להיות שהם לא מוסרים את האמת. אנחנו הולכים למסמכים רפואיים, מסתכלים מה כתוב במסמכים הרפואיים, אם היו ארועים של בלבול או היו איזה ארועים שמתאימים לירידה קוגניטיבית. אם לא אז האיש היה, עד שלא קיבלנו מידע אחר בשבילנו הוא צלול" (עמ' 49-50). הוא נשאל אם ניתן לשלול לחלוטין אפשרות שהחמרה במצבו הקוגניטיבי של התובע נובעת מהגיל והשיב כי לא היה מידע על מחלה כמו אלצהיימר או דמנציה עובר לתאונה: "לאיש הזה באופן ספציפי המידע שאני קיבלתי וראיתי, הוא היה בסדר, לא היה ידוע על שום דבר" (עמ' 50). הוא נשאל שוב לגבי ירידה קוגניטיבית בגילו של התובע והשיב: "בגיל 85 קרוב לחצי מהאוכלוסיה יש לה ירידה קוגניטיבית במידה די טובה. אבל יש חצי שהוא לגמרי בסדר" והוסיף: "אחרי פגיעת ראש יש הרבה פעמים ירידה קוגניטיבית". עוד הסביר: "איש יכול להיות צלול, לעבור למשל חבלת ראש או ארוע מוחי. להיות במצב קוגניטיבי מסוים יותר טוב או פחות טוב ובמשך הזמן לרדת late effect מה שנקרא. זה דבר ידוע. זאת אומרת אם יש היום חבלת ראש ואם מישהו טיפה מבולבל זה לא אומר שבעוד חודשיים, שלושה, שנה הוא לא יהיה הרבה יותר גרוע" (עמ' 51). הוא שלל התיזה שבפגיעות מוחיות התוצאות החמורות הן דווקא בתקופה שמיד לאחר הפגיעה. הוא חזר וציין כי בעת שבדק את התובע הוא היה דמנטי, היו לו הפרעות התנהגות והיו לו הזיות (עמ' 52). הוא ציין כי חבלת הראש שנגרמה לתובע הייתה "לא קלה כי היה לו דימום בתוך קופסת הגולגולת", אם כי הדימום נספג. הוא ציין כי "מה שקובע אם זה חבלה קלה זה לא תמיד אם יש דימום...אם יש שבר... אלא תוצאות של זה. אם כתוצאה מזה האיש יורד מבחינה קוגניטיבית או נהיה משותק בפלג גוף אז בוודאי זה תוצאה קשה וכבדה...אבל במקרה הזה גם יש ירידה קוגניטיבית, גם יש לו שיתוק פלג גוף בעצם מלא...התוצאות היו קשות וכבדות" (עמ' 57). "יש לו גם נזק מוטורי כבד וגם נזק קוגניטיבי כבד". המומחה נשאל שוב ושלל האפשרות שהירידה הקוגניטיבית מאז התאונה נבעה מגילו המבוגר של התובע: "בדרך כלל כשיש מחלה אחרת כמו אלצהיימר או דמנציה אחרת, יש לה מאפיינים אחרים. היא לא מתנהגת בצורה הזאת, היא לא מופיעה עם שיתוקים ספסטיים בגוף, עם הפרעות בשווי משקל. למחלות של הדמנציות הרגילות יש מהלך אחר, יש הסתמנות אחרת, יש קצב אחר" (עמ' 58). הוא חזר וציין כי התובע זקוק להשגחה רצופה של 24 שעות ביממה (עמ' 65). הוא נשאל אם התובע זקוק לשני מטפלים והשיב בשלילה: "בדרך כלל מטפל אחד, אם החולה הוא לא קשה במיוחד, יכול להשגיח עליו" (עמ' 65). "אני חושב שסביר במצבו הספציפי מטפל אחד" (עמ' 66). הוא שלל את הצורך ליטול ויטמינים עקב התאונה (עמ' 67).

9. ד"ר ניסן בן דוד מונה כמומחה רפואי בתחום העיניים לצורך הערכת מצבו הרפואי של התובע עובר לתאונה וללא קשר אליה. במסגרת חוות דעתו מיום 12.2.11 ציין, כי התובע סובל שנים רבות ממחלת הגלאוקומה. הוא עבר ניתוחי פילטרציה בשתי העיניים. כיום הלחצים התוך עיניים מאוזנים ללא טיפול תרופתי. מראה דיסקות עצבי הראיה והשוואתם בין המתואר בדפי מעקב ישנים לממצאים כיום יציב וללא נסיגה. בגין מחלת הגלאוקומה במצב מתקדם עם נזק מתקדם בעצבי הראיה ופגיעה בשדות הראיה ובחדות הראיה סובל התובע מנכות משוקללת בת 51.6%, ללא קשר לתאונת הדרכים.

10. פרופ' צבי ורד מונה כמומחה רפואי בתחום הקרדיולוגיה לבחינת מצבו הרפואי של התובע ללא קשר לתאונה. במסגרת חוות דעתו מיום 22.2.11 ציין כי התובע עבר אוטם קטן בשריר הלב בשנת 2002. האוטם לא פגע בתפקוד הגלובלי של חדר שמאל וגם לא השפיע על דרגתו התפקודית בשנים שלאחר מכן. התובע אינו סובל ממחלה קשה בכלי הדם של הלב ותפקודו הלבבי הכללי של התובע לא נפגע בגין הארוע משנת 2002. דרגתו התפקודית מהבחינה הלבבית היא דרגה ראשונה ומצבו מתאים [לסעיף 19\(ג1\)](#) לתקנות הביטוח הלאומי: "**מצב אחרי אוטם שריר הלב – חולה אתסמיני**".

11. התובע טוען בסיכומיו, כי יש לקבל את חוות דעת המומחים, לרבות הקביעה כי מצבו הקוגניטיבי הקשה נובע מהתאונה. מצב זה עולה מהמסמכים הרפואיים, מחוות הדעת, מחקירת המומחים ותואם לחלוטין את תיאור עדי התביעה. הנתבעות טוענות בסיכומיהן, כי אין לקבל את חוות דעת המומחה בתחום הפסיכיאטרי באשר למצבו הקוגניטיבי של התובע כתוצאה מהתאונה. הנתבעות טוענות, כי המומחה אישר בחקירתו כי ניתן היה לבצע לתובע בדיקה נירוקוגניטיבית וכי במקרה זה ויתר על הבדיקה כדי לחסוך זמן. הבסיס לקביעות המומחה הם רישומים רפואיים, שלא בצע בעצמו. קביעת המומחה גם אינה עולה בקנה אחד עם מה שרשם פרופ' סלעי בחוות דעתו, כי בעת הבדיקה אצלו התובע במצב נפשי טוב, צלול ורהוט, מתמצא היטב בזמן במקום והזיכרון שמור. הנתבעות מפנות לדו"ח הערכת תלות של המוסד לביטוח לאומי (להלן: "**המוסד**") מיום 19.10.10 שם נרשם מפי אשת התובע, כי התובע "צלול ומתמצא, אך יש לו ירידה בזיכרון". המומחה אישר כי ניתן לייחס ירידה קוגניטיבית גם לגיל. גם הסעיף לפיו קבע המומחה את שיעור הנכות אינו עולה בקנה אחד עם העובדות. [סעיף 33](#) לתקנות הביטוח הלאומי עוסק בהפרעות פסיכוטיות ופסיכו נירוטיות וזהו אינו המקרה דנן. בנוסף, אם התובע נזקק לעזרה, הדבר נובע ממגבלותיו המוטוריות ולא מפגיעה קוגניטיבית כלשהי. לפיכך, טוענות הנתבעות, אין לקבל חוות דעת המומחה.

12. לאחר עיון בכלל הראיות ובטענות הצדדים, אני סבורה כי יש לקבל את חוות דעת המומחים וקביעותיהם באופן מלא, לעניין מצבו הרפואי של התובע כתוצאה מהתאונה. באשר לפגיעה בתחום האורתופדי, המומחה בתחום זה לא נחקר. אין, למעשה, חולק, כי כתוצאה מהתאונה סובל התובע מנכות אורתופדית בשיעור 100% ואין חולק כי הוא זקוק לעזרה בכל פעולות היום – יום. באשר לתחום הפסיכיאטרי והצורך בעזרה מלאה והשגחה רצופה בכל שעות היממה כתוצאה מהמצב הקוגניטיבי עקב התאונה, אני מקבלת את חוות דעת שני המומחים, ד"ר פישר ופרופ' אדונסקי. שני המומחים קבעו, כי התובע סובל מירידה קוגניטיבית ודמנציה עם דלוזיות רדיפה, על רקע פגיעת הראש בתאונה, וכי בגין כך הוא זקוק לעזרה מלאה והשגחה רצופה 24 שעות ביממה. שני המומחים נחקרו ארוכות על קביעתם זו ועמדו על דעתם. אמנם, לא נערכו מבחנים נירוקוגניטיביים לתובע אך אני סבורה כי יש בכך כדי לפגום במסקנות המומחים. שני המומחים הסבירו, כי נוכח המסמכים הרפואיים שעמדו בפניהם,

ממצאי הבדיקות שהם ערכו, הדיווחים שנרשמו לגבי מצבו והעדר דיווחים על בעיות קוגניטיביות עובר לתאונה, למרות היות התובע כבן 85.5 במועד התאונה, המסקנה המסתברת היא כי מצבו כיום נובע מהתאונה. בנסיבות אלו מקובל עלי כי לא היה צורך לערוך בדיקות נוספות. פרופ' אדונסקי אף הוסיף והסביר, כי לא ניתן לקשור את מצבו של התובע לגילו, כיון שדמנציה הנובעת מגיל מבוגר אינה מאופיינת בשיתוקים ספסטיים ובהפרעות שיווי משקל, כפי שיש לתובע, אלא אפיונה אחרים. שני המומחים גם ציינו, כי מדובר במצבים משתנים, כך שייתכנו מצבים בהם הזיכרון וההתמצאות יהיו טובים יותר מאשר במקרים אחרים. כך ניתן להסביר את רישומי של פרופ' סלעי לגבי התרשמותו כי התובע צלול ומתמצא בעת הבדיקה האורטופדית, ובכל מקרה יש לזכור, כי מטרת הבדיקה האורטופדית היא הערכת הנכות בתחום זה בלבד ולא זיהוי בעיות קוגניטיביות. מומחיותו של פרופ' סלעי אינה בתחום זה והדברים שרשם לעניין התרשמותו נרשמו כדרך אגב ולא במסגרת תפקידו להעריך הנכות בתחום האורטופדי. כך גם ניתן להסביר את דברי אשתו של התובע, שנרשמו בדו"ח הערכת תלות של המוסד מיום 19.10.10, אליו הפנו הנתבעות, זאת מבלי להיכנס לשאלת קבילות הדברים שנרשמו בדו"ח כראיה לאמיתות תכנם. יצוין כי באותו הדו"ח נרשם גם כי מהמסמכים הרפואיים עולה "הפרעה ניכרת בהתמצאות". אשתו של התובע הסבירה זאת גם בחקירתה: "יש לו שעות, יש לו רגעים שהוא צלול. יש דברים מסוימים שהוא צלול לגביהם" (עמ' 30). קביעות המומחים, אם כן, מקובלות עלי במלואן.

תוחלת חיי התובע

13. טרם דיון בנזקי התובע לגופם, יש לקבוע מהי תוחלת חיי התובע נכון להיום. פרופ' אדונסקי הבהיר בחקירתו, כמפורט לעיל, כי תוחלת חיי התובע פחותה בין מחצית לשליש, יחסית לאדם אחר בגילו. בהתאם ללוח התמותה של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תוחלת חיי גבר כבן 89 וחצי, כפי גילו של התובע כיום, עומדת על כ- 4.45 שנים. התובע מבקש להעריך את תוחלת חייו בחמש שנים נוספות, בטענה שתוחלת החיים ממשיכה לעלות עם השנים. לחילופין, טוען התובע, הסיבה להעריך תוחלת חייו כפחותה יותר מאשר אדם אחר, בהתאם לדברי פרופ' אדונסקי, היא סכנת סיבוכים, זיהומים, ארוע מוחי נוסף וכד'. כיון שהוא זוכה לטיפול טוב הרי שיש להפחית מתוחלת חייו שליש בלבד ולקבוע כי תוחלת חייו היא 3.33 שנים. התובע טוען כי גם אקטואר הנתבעת ערך חישוביו בהתאם ללוחות ההיוון של המוסד לביטוח לאומי, אשר מתחשבים בתוחלת חיים של 3.33 שנים.

14. הנתבעות טוענות כי אין ממש בטענה, כי טיפול טוב והשגחה עשויים להאריך את תוחלת חיי התובע, שכן גורמי הסיכון קשורים לתפקוד האדם במומו וכן לתחלואים שונים אשר עשויים להתפתח בעתיד. גם לוחות ההיוון של המוסד לביטוח לאומי אינם יכולים להוות בסיס למסקנות בנושא בהתאם להלכה שנפסקה בע"א 6935/99 קרנית נ' אבו סרייה, פ"ד נה(3) 599 [2001] (להלן: "הלכת אבו סרייה"). הנתבעות מבקשות להפחית שני שלישים מתוחלת החיים הקבועה בלוח התמותה.

15. איני רואה מקום לסטות מחוות דעתו של פרופ' אדונסקי, כפי שהובהרה במסגרת חקירתו, גם בנושא זה. בהתאם לחוות דעת זו תוחלת חיי התובע פחותה בין מחצית לשליש יחסית לגבר אחר בגילו. צודקות הנתבעות, כי לוחות ההיוון של המוסד לביטוח לאומי אינם רלוונטיים בעניין זה בהתאם להלכת אבו סרייה, אך יש ממש גם בטענת התובע, כי מאז התאונה ועד היום לא נגרמו לו ארועים

חריגים כמו סיבוכים, זיהומים או פגיעות נוספות, אשר מהווים הטעם העיקרי להפחתה בתוחלת החיים. בהקשר זה יש להפנות לעדות אשתו של התובע, כי לאחר התאונה לא היה מאושפז שוב (עמ' 19). התובע זוכה לטיפול טוב בביתו. גם פרופ' אדונסקי אישר כי לטיפול טוב והשגחה נאותה השפעה מיטיבה על תוחלת החיים. לאחר שקילת הנסיבות וטענות הצדדים, אני סבורה כי האיזון הראוי מביא להפחתה של בין 35% ל- 40% מתוחלת החיים, כך שתוחלת חיי התובע תעמוד על 33 חודשים מהיום.

16. נפנה כעת להעריך את נזקי התובע.

עזרת הזולת

17. התובע עותר לפיצוי בגין עזרת הזולת בעבר, לרבות בתקופה בה היה מאושפז, תקופה בת 211 ימים, ובעתיד. מטעם התובע העידו אשתו, הגב' הלינה בירנבאום, ושני בניו בנימין בירנבאום ויעקב גלעד בירנבאום.

הראיות

18. הגב' בירנבאום ציינה בתצהירה, כי עובר לתאונה תפקד התובע באופן עצמאי לחלוטין והיה פעיל ביותר. הוא היה יוצא להליכות, קניות וסידורים ואף נסע לבדו באוטובוסים. הוא נהג לתקן דברים שונים בבית ותחזק את הגינה. הוא היה צלול, ערני, מעורב ובעל עניין בחיים. הוא עסק באיסוף בולים, קריאת ספרים ועיתונים ושמיעת מוסיקה. מאז התאונה הוא נזקק לעזרה צמודה ואינו מסוגל לבצע פעולות בסיסיות כלשהן. מצבו הקוגניטיבי והנפשי גרוע, הוא בדיכאון, כועס, מתפרץ, רב עם המשפחה ובוכה. יש לו הזיות והוא מאיים שיפגע בעצמו. הוא גם אינו זוכר דברים רבים ויש להשגיח עליו 24 שעות ביממה. הוא אושפז בבי"ח בילינסון, בבי"ח מאיר ובבי"ח לוינשטיין. בתקופת האשפוז היא ובני משפחתה ביקרו וסעדו אותו באופן יום יומי. באפריל 2010 חלה הידרדרות במצבו הקוגניטיבי ונשכרה עזרה בשכר לצורך השגחה במשך מספר לילות. כאשר השתחרר מבי"ח לוינשטיין החלו להעסיק מטפל. העסקת המטפל מתבצעת באמצעות חברת כח – אדם. העסקת המטפל כרוכה בהוצאות תשלום לחברת כח – האדם, שכר למטפל מעבר להשתתפות המוסד, תשלום למטפל עבור ניקיון, טיפול בתובע בסופי שבוע וכן עלות לינה ומחיה של המטפל. הגב' בירנבאום מציינת בתצהירה כי, כיון שמועסק רק מטפל אחד, הרי שהמטלה של טיפול והשגחה על התובע בחלק משעות היום, בשעות הלילה ובימים שהמטפל נמצא בחופשה נופלת על המשפחה ובעיקר עליה עצמה. בנה בנימין מגיע כל יום לבית התובע על מנת לסייע והבן יעקב מגיע לעיתים. היא מטפלת בתובע במשך הלילה "מכיוון שהוא מתעורר כל הזמן, להחליף לו או לעזור לו בעשיית צרכים...לפעמים הוא מנסה לרדת מהמיטה" וכן היא קמה "מוקדם מאד בבוקר כדי להכין לו אוכל ועוד". הגב' בירנבאום טוענת בתצהירה כי היא זקוקה לעזרה נוספת אך אינה מסוגלת לממנה.

19. בחקירתה ציינה, כי מאז אוקטובר 2011 ועד היום מועסק אצלם אותו עובד זר, בשם ג'ינקה. (עמ' 19). ג'ינקה מתעורר כל יום בשש וחצי בבוקר ומשעה זו מטפל בתובע (עמ' 20). התובע מתעורר אף לפני שעה זו (עמ' 28). במסגרת עבודתו יושב ג'ינקה עם התובע בגינה וגם יוצא לערוך קניות. מהשעה 16:00 עד השעה 18:00 ג'ינקה בחופש ואז מגיע הבן בנימין (עמ' 21). לאחר ארוחת הערב ג'ינקה עולה לחדרו ואז היא עצמה יושבת עם התובע, מהשעה 19:00 עד השעה 21:00. בשעה 21:00 ג'ינקה עוזר לתובע להתארגן

לקראת שינה (עמ' 22). היא ציינה כי התובע מתעורר לעיתים בלילה ומעיר אותה. ג'נקה ישן משעה 21:30 ועד 06:30 (עמ' 23). היא עצמה מכינה אוכל ומסייעת לתובע לאכול, כי התובע אינו סומך על ג'נקה בעניין זה (עמ' 31, 32). ג'נקה גם מנקה את הבית "אבל אני מוסיפה לו כסף על זה...אנחנו גרים בקוטג' של שלושה מפלסים ואני משלמת לו כסף. במקום לקחת אישה אחרת, לשלם לה את החמישים שקל לשעה, אני נותנת את זה לג'נקה" (עמ' 31). את עבודות הניקיון הוא עושה בשבת (עמ' 40). ג'נקה גם עושה את עבודות הכביסה, שטיפת הכלים (עמ' 32) וטיפול בגינה (עמ' 41). בנוסף, הוא עושה עם התובע גם פיזיותרפיה, בנוסף לפיסיותרפיסט שמגיע פעמיים בשבוע (עמ' 33 - 34). בשעות הצהריים התובע נח מעט (עמ' 33 - 34). היא משלמת לג'נקה תשלום כל חודש ובנה מחתים אותו על קבלה. ג'נקה עובד כל החודש, כולל שבת (עמ' 38). בגין שישי – שבת הוא מקבל תוספת של 250 ₪ ובגין ניקיון 250 ₪. את יתרת התשלום מקבל ג'נקה מחברת הסיעוד, שמעבירה לו את גמלת הסיעוד לה זכאי התובע מהמוסד. בנוסף מתקבל תשלום נוסף מהקרן לרווחה לניצולי השואה בישראל (להלן: "הקרן") (עמ' 39). היא ציינה כי עובר לתאונה לא נעזרו בעזרה כלשהי בשכר: "אני עשיתי ובעלי. הוא עשה את החלונות, את הדברים הכבדים" (עמ' 43).

20. בניו של התובע ציינו בתצהיריהם דברים דומים לאלו שציינה הגב' בירנבאום. מר בנימין בירנבאום ציין כי הוא מגיע לעזור לאמו בכל יום במשך מספר שעות לפי הצורך. מר יעקב בירנבאום ציין כי הוא מגיע באמצע השבוע לעזור לאמו, בהתאם ליכולתו, וכן בסופי שבוע.

21. בחקירתו ציין מר יעקב בירנבאום כי הוא עובד כעצמאי בתחום ההייטק עבור חברה זרה (עמ' 88). הוא מגיע לבקר את הוריו בין פעם לפעמיים בשבוע. הוא מגיע בשעות אחר הצהריים או הצהריים (עמ' 89). הוא אינו מעורב בהעסקת העובד הזר (עמ' 91). בתקופה בה היה התובע מאושפז הוא בא לעיתים לבקר מידי יום ונסע במוניות (עמ' 93). עובר לתאונה גם כן היה מגיע לבקר את הוריו בין פעם לפעמיים בשבוע (עמ' 102), כאשר אחיו, אשר מתגורר קרוב יותר, נהג לבקרו לעיתים תכופות יותר גם לפני התאונה (עמ' 103). מר בנימין בירנבאום ציין בחקירתו כי מאז מרץ 2012 אינו עובד (עמ' 106). קודם לכן עבד כשכיר וגם בתקופה בה התובע היה מאושפז הוא המשיך לעבוד (עמ' 107) ולא נוכה לו שכר בגין היעדרות (עמ' 108). לא נגרם לו הפסד שכר בגין התאונה (עמ' 112). אישור להעסקת עובד זר התקבל כאשר התובע היה עדיין מאושפז. תחילה הועסק עובד זר אשר עזב לאחר כשבועיים ולאחר מכן הגיע ג'נקה (עמ' 108). את הקבלות עליהן מוחתם ג'נקה הוא עורך (עמ' 109) והגב' בירנבאום משלמת לג'נקה (עמ' 110). ג'נקה עובד שבעה ימים בשבוע והוא עצמו מחליף אותו בחופשותיו (עמ' 110).

22. מטעם התובע העידה גם הגב' ליבי אשר, עובדת סוציאלית מחברת א.ש. סיעוד ורווחה בע"מ, אשר טיפלה ומטפלת בהשמת העובד הזר, אשר מועסק אצל התובע. היא הציגה הצעת מחיר מתאריך 16.12.12 להעסקת עובד זר וכן מספר תלושי שכר שהנפיקה החברה לעובד הזר, המועסק אצל התובע. בהצעת המחיר צוין כי שכר העובד הזר עומד על 3600 ₪ לחודש נטו בתוספת 100 ₪ לשבוע דמי כיס. לכך מתווספים ביטוח רפואי וביטוח לאומי וכן עמלת השמה חד פעמית לכל עובד בסך 1755 ₪ ודמי שירות בסך 35 ₪ לחודש. בחקירתה ציינה כי לא הייתה מעורבת בהסכם שנערך עם משפחת התובע והמסמכים לא הוכנו על ידה (עמ' 13). "כל הנושא של השכר אני פשוט אין לי את הידע ואני לא יכולה לומר מה בדיוק" (עמ' 15).

23. מטעם הנתבעות העידה הגב' רותי שפירא. הגב' שפירא היא בעלת חברת הסיעוד "יד ולב" והיא הגישה חוות דעת בעניין עלות העסקת מטפל על ידי התובע. היא ציינה כי בהתאם לניסיונה עובד זר שוהה בבית המטופל 24 שעות ביממה, כאשר עבודתו מתבצעת לסירוגין ועל פי הצורך במהלך היום. העבודה כוללת טיפול סיעודי וכן אחזקת וניקיון הבית. היא ציינה כי עלות העסקה ישירה של עובד זר עומדת על 5143 ₪, כולל ביטוח רפואי, תנאים סוציאליים, פיצויים ופנסיה. בנוסף, עלות נוספת של 1275 ₪ אם המטפל נשאר בבית המטופל, בגין שכר ביום חופש ותנאים סוציאליים, וכן עמלות לחברת הסיעוד ואגרות בסך 261 ₪ לחודש.

24. בחקירתה ציינה כי "הם עובדים בממוצע בסביבות שמונה, עשר שעות, פעם יותר, פעם פחות. תלוי לפי המצב אצל אותו מטופל" (עמ' 143). היא ציינה כי בגין ימי מחלה קיימת עלות נוספת (עמ' 155). היא אישרה כי מהסכומים שמתקבלים מהמוסד ומהקרן מקוזז סכום שנותר בחברת הסיעוד, בשיעור של כ- 2% לערך, כאשר בהקשר זה ציינה כי חברת הסיעוד דואגת לשלם חלק מהפיצויים ומהפנסיה לעובד הזר (עמ' 156).

טענות הצדדים

25. התובע טוען בסיכומיו כי בתקופת האשפוז ביקרו וסעדו אותו בני משפחתו באופן יומי ואף כמה פעמים ביום. התובע טוען כי הוא זכאי לפיצוי בגין עזרת בני המשפחה בתקופה זו וכן לפיצוי בגין הוצאות נסיעה וחנייה. בנוסף, בחודש אפריל 2010 חלה הידרדרות רפואית וקוגניטיבית קשה במצבו ולכן הועבר מבי"ח לוינשטיין לבי"ח מאיר. בתקופה זו נלקחו שירותי אחות בשכר. צורפו אישורים על תשלומים בסכום כולל של 2650 ₪.

26. מאז שחרורו של התובע מאשפוז הוא זכאי ל – 16 שעות סיעוד מהמוסד וכן ל 9 שעות סיעוד נוספות מהקרן. הוא נעזר במטפל, עובד זר, אך הוא טוען כי עזרה זו אינה מספקת. התובע טוען בסיכומיו כי הוא זקוק לעזרת שני מטפלים. המטפל הזר אינו עובד כל שעות היממה. הוא אינו עובד בלילה וגם במשך היום זכאי לכשעתיים חופשה. התובע טוען כי אין מדובר בעזרה סיעודית בלבד אלא יש צורך גם בהשגחה צמודה כדי למנוע פגיעה בעצמו. לחילופין, נטען, יש לפצותו בגין עזרת בני משפחתו הניתנת לו, בנוסף לעזרה הניתנת על ידי המטפל. התובע טוען כי יש לפצותו גם בגין הסכומים שמשולמים למטפל לצורך ניקיון הבית וטיפול בגינה, 1000 ₪ בממוצע לחודש, שהרי קודם לתאונה, נטען, התובע היה מסייע בניקיון ובתחזוקת הגינה. עד היום שולם על ידי התובע למטפל סכום של כ 107,000 ₪, בנוסף לסיעוד המתקבל מהמוסד ומהקרן. לגבי העתיד, התובע טוען כי עלות העסקת מטפל עומדת על כ – 10,000 ₪ לחודש. הוא טוען כי יש לזכותו בפיצוי עבור שני מטפלים.

27. הנתבעות טוענות בסיכומיהן, כי לא הוכחו הוצאות כלשהן של בני המשפחה בתקופת האשפוז וכי יש לדחות הדרישה בקשר לתקופה זו. בתקופת האשפוז מולאו כל צרכי התובע על ידי הגורמים המטפלים בבתי החולים. בהתייחס לתקופה שלאחר האשפוז, טוענות הנתבעות, הרי שדי במטפל יחיד. כך קבע גם פרופ' אדונסקי. מהראיות עולה כי עזרת בני המשפחה באה לידי ביטוי רק בשהייה פסיבית לצד התובע לפרקי זמן קצרים ומוגבלים. גם עובר לתאונה היו בניו של התובע מבקרים בביתו וגם עובר לתאונה נהגה אשתו לבשל עבורו. אין מדובר בעזרה חריגה, שיש בה כדי לזכות התובע בפיצוי כלשהו. עוד

מציאות הנתבעות, כי במועד התאונה היה התובע כבן 86 והוא סבל מבעיות רפואיות שונות, לרבות בעיית ראייה קשה, כאשר המומחה בתחום העיניים העמיד נכותו הרפואית על 51.6%. מכאן יש ללמוד, כי גם לולא התאונה היה נזקק התובע לעזרת בני משפחה. הנתבעות מצינות, כי בית המשפט העליון קבע בדנג"ץ 10007/09 גלוטן נ' בית הדין הארצי לעבודה, 14.4.13, כי [חוק שעות עבודה ומנוחה](#), תשי"א - 1951 אינו חל לגבי העסקת עובד זר לצרכי סיעוד. מהצעת המחיר שהציג התובע לגבי העסקת העובד הזר אין ללמוד דבר, במיוחד כאשר מי שהעידה לגבי המסמך כלל לא ערכה אותו ולא ידעה פרטים לגביו. בהתאם לחוות דעתה של הגב' שפירא עובד זר מבצע עבודתו לסירוגין ועל פי הצורך במהלך היום. גם אם התובע נזקק להשגחה במהלך שעות היממה, הוא אינו זקוק להשגחה או טיפול כלשהו כשהוא ישן. מעבר לעדות אשתו לא הובאו ראיות, שיש בהן כדי לתמוך בטענה, שהתובע נזקק להשגחה כלשהי גם בשעות בהן הוא ישן. אין מדובר במי שמצבו הרפואי מצריך השגחה שלא בשעות הערות. העסקת מטפל סיעודי אחד עונה היטב על צרכי התובע במלואם והוא אינו זקוק למטפל נוסף. בהתייחס לעלויות הסיעוד, הרי ששכר המטפל משולם ברובו על ידי המוסד וכן על ידי הקרן. מהקבלות שהוצגו עולה, כי ההוצאה החודשית בה נושא התובע ישירות בגין העסקת העובד הזר עומדת על 2500 ₪. בכל מקרה, עלות העסקת העובד עומדת, בהתאם לחוות הדעת של הגב' שפירא, על 6418 ₪ לחודש.

28. עוד טוענות הנתבעות בסיכומיהן, כי אין לפצות התובע בגין הוצאות הניקיון בביתו. הטענה, כי עובר לתאונה נהג התובע לנקות את ביתו, על כל מפלסיו, לרבות חלונות הבית, אינה עולה בקנה אחד עם ההיגיון הבריא, שעה שמדובר בנפגע בן 86 אשר סבל ממום קשה בעיניו. עובדה שאשתו, בת 84 כיום, מתקשה בכך. הוצאות הניקיון אינן נובעות מהתאונה ויש לדחות דרישת הפיצוי באשר לכך. עלות העסקת עובד זר מביאה בחשבון גם את נושא העזרה והניקיון בבית המטופל. פיצוי נפרד יהא משום כפל פיצוי.

דיון והכרעה

29. לאחר עיון בטענות הצדדים ובחומר הראיות אני סבורה כי התובע זכאי לפיצוי בגין עזרת בני משפחתו בתקופת האשפוז, עזרה אשר חרגה מגדר העזרה הרגילה המקובלת בקרב בני משפחה, ובכלל זה פיצוי בגין הוצאות שנגרמו לבני המשפחה בתקופה זו. לאחר תקופה זו, מאז שב התובע לביתו ועד תום תוחלת חייו, אני סבורה כי יש ליישם בענייננו את ההלכה שנקבעה בע"א 3375/99 **אקסלרד נ' צור – שמיר חברה לביטוח בע"מ**, פ"ד נד(4) 450 [2000] (להלן: "**הלכת אקסלרד**").

30. בהתייחס לתקופת האשפוז. התובע היה מאושפז כשבעה חודשים, רוב התקופה בבי"ח לוינשטיין. אשתו ושני בניו העידו כי שהו לצדו באופן יומי וכן כי נגרמו להם הוצאות נסיעה וחנייה. במשך מספר ימים אף נלקחה אחות בשכר. אני סבורה, כאמור, כי יש לפצות התובע בגין עזרת בני המשפחה בתקופה זו, אשר חרגה מגדר העזרה הרגילה הנהוגה בין בני משפחה. אעמיד את סכום הפיצוי על 5000 ₪ לחודש, נכון להיום, כולל הפרשי הצמדה וריבית, סה"כ **35,000** ₪ בגין שבעת חודשי האשפוז. סכום זה כולל גם הוצאות נסיעה וחנייה וכל הוצאה נלווית שנגרמה למשפחת התובע בתקופה זו. בנוסף, זכאי התובע לפיצוי בהתאם לסכומים ששילם לאחות שנשכרה בתקופה זו, סכום של **2650** ₪. סכום זה ישא הפרשי הצמדה וריבית ממועד תשלומו, אפריל 2010.

31. מספטמבר 2010 ועד היום שירותי הסיעוד לתובע ניתנים על ידי עובד זר, בביתו. הלכת אקסלרד דנה בשומת הפיצוי של עזרת הזולת לנכים קשים בשיעור 100%, אשר צרכיהם דומים לצרכי אדם המשותק בארבע גפיו, הם נזקקים לעזרת הזולת בכל פעולות היום יום וזקוקים להשגחה צמודה בכל שעות היממה. בהלכה זו נקבע כי, בדרך כלל, עלות **מלוא** צרכי הסיעוד והעזרה של נכים אלו תעמוד על כ – 12,000 ₪ לחודש, נכון למועד מתן פסק הדין, 5.9.00. סכום זה, נקבע, נועד לכסות את הוצאות העסקתו של עובד זר, אשר מתגורר בבית הנפגע, את צרכי המחיה של אותו עובד וגם את שכרו של עובד מחליף, שיסעד את הנפגע בימים בהם נעדר העובד הזר מעבודתו, בשל חופשה או מחלה. סכום זה נותן ביטוי גם לסיכון כי לא ימצא עובד זר בתקופות מסוימות, או שעלות העסקתו תגדל. הסכום כולל את כל צרכי הסיעוד של הנפגע, לרבות עזרה בעבודות הבית ועזרה בניידות. נקבע כי סכום זה יפה כל עוד לא תוכחנה נסיבות מיוחדות. בית המשפט העליון חזר וקבע במספר הזדמנויות לאורך השנים כי הלכה זו מחייבת ויש להחילה, אלא אם תוכחנה נסיבות מיוחדות וראה למשל: ע"א 10842/02 **ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ נ' פלונית**, 20.9.06; ע"א 1164/02 **קרנית נ' פלוני**, 4.8.05; ע"א 8083/02 **כהן עכסה נ' דולב חברה לביטוח בע"מ**, 10.8.05 שם נקבע: "... הצורך הזה מחייב, כאמור, העסקה של מלווה ומשגיח בכל שעות היממה, משכך הדבר, קמה תחולה להלכת אקסלרוד, שאמות המידה שהותוו בה מציעות את הפתרון הטוב ביותר, העונה על צרכי הניזוק ומביא בחשבון גם את עניינו של המזיק להביא להקטנת הנזק ככל האפשר"; ע"א 1617/06 **מנורה חברה לביטוח בע"מ נ' סעדה**, 28.5.08; ע"א 8536/06 **כוכבי נ' כלל חברה לביטוח בע"מ**, 13.7.09, שם נקבע כי "כל עוד המסגרת הכללית של העזרה מתאימה להנחות של עניין אקסלרוד, הנטייה תהיה שלא לסטות מהסכום שנקבע שם, לכאן או לכאן"; ע"א 8629/07 **בן ארי נ' פלוני**, 25.2.09; ע"א 5745/09 **ב.א. נ' א.י. ואח'**, 14.7.11.

32. מצבו של התובע מתאים לנתונים אשר לגביהם נקבעה הלכת אקסלרד. התובע סובל מנכות בת 100% בתחום המוטורי וכן מפגיעה קוגניטיבית. הוא זקוק לנוכחות והשגחה בכל שעות היממה ולסיעוד ועזרה בכל פעולות היום – יום, בהיקף של כארבע - חמש שעות ביום בפועל, כפי שעלה מהראיות. לא ניתן לקבל טענת התובע כי הוא זקוק לשני מטפלים, כיון שהוא מתערר לעיתים בשעות הלילה. אין מדובר במי שסובל ממחלה אשר מעוררת סכנה בריאותית לחייו בשעות הלילה ואשר בגינה הוא זקוק להשגחה פעילה גם בשעות אלו. גם פרופ' אדונסקי חווה דעתו, כי די במטפל אחד וכי אין צורך רפואי בהשגחה של מטפל נוסף בשעות הלילה. מנגד, גם טענת הנתבעות, כי התובע ממילא היה נזקק לעזרה וסיעוד, גם לולא התאונה, אינן מקובלות עלי והן אינן נתמכות בחומר הראיות. גם אם סבל התובע מבעיות רפואיות בעיניו, בפועל הוא לא נזקק לעזרה עד התאונה ותפקד באופן עצמאי. יוער, כי הנתבעות לא התייחסו כלל בסיכומיהן לשאלת תחולת הלכת אקסלרד ולא הסבירו מדוע אין להחילה במקרה הנדון. מסקנתי היא, כי לא הוכחו נסיבות מיוחדות, אשר מצדיקות סטייה מהלכת אקסלרד לכוון זה או אחר. הסכום אשר נקבע בהלכת אקסלרד עומד כיום, לאחר הצמדה, על 15,700 ₪. התובע זכאי לפיצוי בגובה סכום זה מספטמבר 2010, אז שב לביתו ושחרר מהאשפוז, ועד תום תוחלת חייו. סכום זה כולל את כל הוצאות ועלויות הסיעוד והעזרה כולן, לרבות הצורך במחליף, מכל סיבה שהיא, לרבות עזרה בניקיון הבית ואחזקתו, לרבות אחזקת הגינה, ככל שמדובר בצרכים שנובעים מהתאונה וממצבו של התובע ולא בצרכים שאינם קשורים לכך, לרבות עלות צרכי הקיום של המטפל ולרבות הוצאות לזיו בניידות. הסכום, כאמור, כולל את כל צרכי הסיעוד והעזרה של התובע ואין התובע זכאי לפיצוי נוסף בגין עזרת והשגחת בני המשפחה מכל סוג שהוא. סכום זה כולל גם את הוצאות השמת העובד, אשר שולמו

ומשולמות לחברת הסיעוד, עמלת ודמי הטיפול חברת הסיעוד, תשלומים בגין תנאים סוציאליים וביטוחים למטפל, מכל סוג שהוא, וכל הוצאה נוספת הכרוכה בהעסקת המטפל.

33. מספטמבר 2010 ועד היום, 43 חודשים, זכאי התובע לפיצוי בסך **675,100** ₪. לסכום זה תתווסף ריבית מאמצע תקופה.

34. מהיום ועד תום תוחלת חיי התובע, 33 חודשים, כאמור, לאחר הוון, זכאי התובע לפיצוי בסך **496,700** ₪.

הוצאות רפואיות

35. התובע עותר לפיצוי בגין הוצאות רפואיות לרבות ציוד מיוחד, תרופות, ויטמינים, פיזיותרפיה, רפלקסולוגיה, טיפולים פסיכיאטריים וציוד מתכלה. הוצגו קבלות על תשלום סך של 42,400 ₪ בגין פיזיותרפיה, 1653 ₪ בגין תרופות, 6326 ₪ בגין ויטמינים, 31,200 ₪ בגין רפלקסולוגיה. כמו כן הוצגה קבלה על סך 4500 ₪ בגין טיפול שיניים ממאי 2010 וקבלות נוספות לגבי אמבולנס, משקפיים, הנעלה אורטופדית, כסא גלגלים, מיטה סיעודית, מזרן, ייעוץ פסיכיאטרי והוצאות בגין ציוד הגיינה מתכלה בסך של כ- 34,000 ₪. סך הקבלות עד היום עומד על כ- 120,000 ₪.

36. בהתייחס לפיזיותרפיה, הגב' בירנבאום ציינה בחקירתה כי היא מקבלת החזר לגבי 12 טיפולי פיזיותרפיה בשנה בלבד. היא פנתה טלפונית לבקש החזר על טיפולים נוספים אך נענתה בשלילה (עמ' 35). יוער כי פרופ' אדונסקי חווה דעתו כי די בטיפול אחד בשבוע.

37. הנתבעות טוענות בסיכומיהן, כי התובע זכאי לקבל את הציוד השיקומי לו הוא יזדקק ממשךד הבריאות. כמו כן התובע קיבל סכום של 4000 ₪ מהקרן לכיסוי הוצאות רפואיות. התובע אינו זכאי לפיצוי בגין השתתפות עצמית בתרופות כיון שקופת החולים אינה גובה ממנו השתתפות עצמית בגין כך. בהתאם לחוות דעתו של פרופ' אדונסקי יש לדחות הדרישה לפיצוי בגין ויטמינים. בהתייחס לפיזיותרפיה, טוענות הנתבעות, היה על התובע לממש זכויותיו ולקבל מימון בגין טיפולי פיזיותרפיה נוספים. יש לדחות דרישת התובע לפיצוי בגין טיפולי רפלקסולוגיה. פרופ' אדונסקי קבע כי התובע אינו זקוק לטיפול רפואי כלשהו למעט פיזיותרפיה ואין מדובר בהוצאה לצורך השבת המצב לקדמותו. בהתייחס למעקב פסיכיאטרי – זה ניתן במסגרת קופת החולים ללא תשלום. בהתייחס לציוד מתכלה – הרי שהתובע שולט על סוגריו.

38. התובע זכאי להחזר בגין טיפול פיזיותרפיה אחד בשבוע מאז שוחרר מאשפוז, בהתאם לקביעת המומחה, תוך קיזוז 12 טיפולים בשנה להם הוא זכאי מקופת החולים, כאשר לא הוכח כי התובע זכאי לקבל מקופת החולים יותר מכך. לעבר, 43 חודשים, בניכוי 42 טיפולים, מדובר ב- 109 טיפולים, לפי עלות של 200 ₪ לטיפול, סה"כ **21,800** ₪. לסכום זה תתווסף ריבית מאמצע תקופה. לגבי העתיד, זכאי התובע לפיצוי, לאחר הוון, בסך **15,800** ₪.

39. התובע אינו זכאי לפיצוי בגין רכישת ויטמינים, שהרי בהתאם לקביעת המומחה אין מדובר בהוצאה הנובעת מהתאונה. בהתייחס לטיפול רפלקסולוגיה, המומחה ציין כי אין מדובר בטיפול רפואי אלא

בטיפול משלים. הגב' בירנבאום ציינה כי הטיפולים מיטיבים עם התובע. בנסיבות אלו אפצה התובע פיצוי חלקי בלבד. אעמיד את גובה הפיצוי לעבר ולעתיד על 20,000 ₪, נכון להיום.

40. בהתייחס ליתר ההוצאות הרפואיות הנדרשות שפורטו לעיל, לרבות טיפולי שיניים (צורך מסמך של מרפאת שיניים סגל טוביה הקושר את הטיפול לתאונה), ציוד מיוחד וציוד הגינה מתכלה, בשים לב לכך שהתובע קיבל החזר הוצאות בגין רכישת משקפיים מהקרן, בשים לב להנחיות משרד הבריאות ולטענות הנתבעת בהקשר זה, ובשים לב לחוות דעת המומחה כי התובע זקוק למוצרי הגינה מתכלים, אעמיד את גובה הפיצוי לעבר ולעתיד על סכום כולל של 60,000 ₪, נכון להיום, כולל ריבית.

נסיעות וניידות

41. התובע טוען כי איבד לחלוטין את כושר ניידותו והוא מבקש לפסוק לו הוצאות ניידות. הנתבעות טוענות בסיכומיהן כי עולה מהראיות שהתובע כמעט אינו יוצא מביתו, הוא מקבל בביתו גם את טיפולי הפיזיותרפיה ולכן אין מקום לפיצוי בגין נסיעות וניידות. בהקשר זה יש להפנות גם לעדותו של מר בנימין בירנבאום, אשר ציין בחקירתו, כי התובע כמעט אינו יוצא מהבית "רק לפתח, איפה שריצפנו" (עמ' 122).

42. עד היום לא נגרמו לתובע הוצאות ניידות של ממש בהתאם לראיות שצורפו. הוא אינו יוצא מביתו ויוצא מדי יום רק לגינת ביתו בלווי המטפל. עם זאת, ייתכן ולעיתים ייאלץ או ירצה התובע לצאת מביתו לטיפולים רפואיים או למטרות אחרות. בעת יציאה מביתו הוא זקוק לרכב מיוחד להסעת נכים, על פי חוות דעת המומחה. בנסיבות אלו, אעמיד את סכום הפיצוי בגין נסיעות וניידות, מעבר לסכום שנפסק בגין לווניידות, במסגרת עזרת הזולת, על סכום כולל של 5000 ₪ לעבר ולעתיד, נכון להיום, כולל ריבית.

התאמת דיור

43. התובע עותר לפיצוי בגין התאמת ביתו למגבלותיו. צורפו קבלות על סכום כולל של 123,550 ₪ בגין עבודות שיפוץ, אינסטלציה, מעלון, עבודות ריצוף, התקנת מזגנים ועבודות חשמל. בנוסף, טוען התובע, קיימת הוצאה נוספת בסך 1800 ₪ לשנה בגין אחזקת המעלון.

44. הנתבעות טוענות בסיכומיהן כי בנוסף להרחבת המעברים ושביל גישה בוצע גם שיפוץ נרחב בגינה. נטען כי ההוצאה בגין עבודות הריצוף בגינה אינה סבירה ולא ברור מדוע הוצאה זו קשורה לתאונה.

45. לאחר עיון בחומר הראיות, לרבות התמונות לגבי השיפוץ שבוצע, ובטענות הצדדים, אני מקבלת את טענות התובע בנושא זה במלואן. התאמות הדיור נדרשו בהתאם לחוות דעתו של פרופ' אדונסקי. התרשמתי כי מדובר בהוצאות סבירות, שנדרשו לצורך התאמת בית התובע, לרבות השטחים מחוץ למבנה הבית, למגבלותיו. גם ההוצאה לצורך שביל הגישה והריצוף בגינה נראית סבירה בעיני ויש לזכור כי התובע יושב מדי יום בגינה עם כסא הגלגלים. התובע זכאי, אם כן, לפיצוי בסך 123,550 ₪, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מדצמבר 2010. כמו כן זכאי התובע לסך 4700 ₪ עבור תחזוקת המעלון לשלוש שנים נוספות, לאחר היוון.

כאב וסבל

46. בגין כאב וסבל, בהתאם לגילו של התובע, נכות בת 100% ו 211 ימי אשפוז, זכאי התובע לפיצוי בסך **160,725 ₪** כולל ריבית.

הוצאות אפטרופוס

47. התובע עותר לפיצוי בגין שכר והוצאות אפטרופוס. הגב' בירנבאום ציינה בתצהירה, כי **"כאפטרופסית שלו, נגרמו לי הוצאות רבות, הן עקב פניה לבית המשפט לענייני משפחה, הן עקב דיווחים לאפטרופוס הרשמי, הן עבור שכר טרחת עו"ד שאני אמורה לשלם לעורך הדין על טיפולו בסוגיית האפטרופסות ועוד כהנה וכהנה הוצאות"**. היא צירפה לתצהירה צו מינוי אפטרופוס מתאריך 13.9.11, בו מונו היא ובנה בנימין כאפטרופסים של התובע לגוף ולרכוש לתקופה של שנה. עוד צורפה קבלה על תשלום אגרה לאפטרופוס הכללי מיום 20.3.12 על סך 739 ₪.

48. בחקירתה אישרה הגב' בירנבאום כי היה לתובע אפטרופוס רק תקופה בת שנה וכי מאז אין לו אפטרופוס כי **"אני לא יכולה לשלם את זה"** (עמ' 24 - 25). **"אין לי כסף לזה ואין לי יותר כוח לזה...זה עולה כסף כל פעם עורך דין ואפטרופוס וכל מיני...אני לא יודעת לעשות את זה...פחות או יותר מסתדרים איתו ככה"** (עמ' 28).

49. מר יעקב בירנבאום ציין בחקירתו, כי אין לתובע אפטרופוס כיום **"כי זה היה מלא התעסקות ועבודה וזה ערער אותה לגמרי והיא כבר לא ידעה מה היא עושה ומה היא לא עושה, היא לא רצתה"** (עמ' 93). מר בנימין בירנבאום ציין בחקירתו כי **"לא אני ולא אימי לא יודעים לעשות את הדברים האלה שצריך לעשות. פנינו לעורך דין. זה לא מתאים לא לי ולא לאימי. ואימי ממילא שותפה איתו בכל הדברים. יש בזה משהו מגוחך שהיא צריכה לדווח על כל מה שהיא עושה...אני חלש מאד בכל הדברים האלה. אני לא יודע, בשביל זה אני לא רוצה לעשות את זה יותר. אני לא רוצה להיות אפטרופוס ואני לא רוצה להתעסק עם זה כי אני לא יודע לעשות את זה. לא אני ולא אימי. זה רק הלחיץ אותנו והדאיג אותנו. יש מספיק גם ככה בלגן"** (עמ' 117).

50. התובע טוען בסיכומיו, כי למרות שבני המשפחה ביקשו להפסיק להיות אפטרופסים באופן פורמלי, הרי שבפועל הם מתפקדים כאפטרופסים שלו לכל דבר ועניין. התובע מפנה [לתקנה 5 לתקנות הכשרות המשפטיות והאפטרופסות \(כללים בדבר קביעת שכר לאפטרופסים\)](#), תשמ"ט – 1998 (להלן: **"תקנות האפטרופסות"**), על פיה רשאי בית המשפט לקבוע לאפטרופוס שכר חודשי. התובע עותר לפיצוי בגין שכר אפטרופוס החל מיום התאונה ועד תום תוחלת חיי התובע, בהתאם לסכומים הנקובים בתקנות.

51. הנתבעות טוענות בסיכומיהן, כי בכתב התביעה התובע כלל לא עתר לפיצוי בגין הוצאות אפטרופוס וכי מדובר בהרחבת חזית, לה התנגדו הצדדים. בנוסף, מהעדויות עולה כי כיום אין לתובע אפטרופוס כלשהו ואין מקום לפסוק פיצוי בגין הוצאות תיאורטיות. עוד מציינות הנתבעות כי אין כל צורך בשירותי עו"ד בעניין זה, שהרי חובות האפטרופוס הן מצומצמות ומסתכמות בהגשת פרטה בהתאם לצורך.

52. בסיכומי התשובה מציין התובע, כי עקב טעות הושמט נושא זה מכתב התביעה אך הנושא הועלה במסגרת תחשיב הנזק והתצהירים. עדי התביעה אף נחקרו בנושא זה ולנתבעות לא ייגרם כל נזק כתוצאה מדיון בטענה זו.

53. איני סבורה כי יש מקום במקרה זה לפסוק פיצוי בגין שכר אפוטרופוס מעבר לסכום שנפסק בגין עזרת הזולת, אף בהתעלם מהטענה בדבר הרחבת חזית ובהתעלם מכך, שבית המשפט המוסמך לפסוק שכר לאפוטרופוס, אשר מתמנה בהתאם לתקנות האפוטרופוסות, הוא בית המשפט לענייני משפחה. אין חולק כי בני משפחתו של התובע מונו כאפוטרופוסים רק לשנה אחת. מאז לא מונה לתובע אפוטרופוס, בהתאם להחלטת בני המשפחה. לא הובאו ראיות לגבי עבודה כלשהי שבוצעה עד כה על ידי בני משפחת התובע בהתאם לתקנות האפוטרופוסות ובמסגרת חובות האפוטרופוס, כמו הגשת פרטה ודוחות לאפוטרופוס הכללי. לאור כך, אני קובעת כי לא בוצעה על ידי בני משפחת התובע עבודה נוספת, המצדיקה פיצוי, מעבר לפיצוי שנפסק בגין עזרת הזולת.

ניכויים

הטבת הקרן

54. הנתבעות טוענות כי יש לנכות מסכומי הפיצוי סכומים שקיבל ויקבל התובע מהקרן.

55. מטעם הנתבעות העיד מר ערן נובק, סמנכ"ל תפעול ומשאבי אנוש של הקרן. הוא הגיש מספר מסמכים לגבי הסיוע שניתן לתובע על ידי הקרן. מהמסמכים עולה, כי התובע קיבל מענק אישי והחזר הוצאות בסך 4000 ₪ בגין משקפיים בתאריך 21.12.11 וכן אושר לו סיוע סיעודי, הכולל מימון תשע שעות סיעוד שבועיות, כאשר הסכום עובר ישירות לחברת הסיעוד. בחקירתו ציין כי מידי חודש מעבירה הקרן תשלום בגין שעות הסיעוד לחברת הסיעוד א.ש. סיעוד (עמ' 127). הסכום ימשיך להיות משולם כל עוד יהיה התובע במצב סיעודי, אלא אם יאושפז לתקופה ארוכה (עמ' 129). הוא אישר כי הייתה בעיה של מצוקה תקציבית בקרן וכי הקרן, עמותה פרטית, תלויה במימון של ועידת התביעות, ארגון שמקום מושבו בארה"ב (עמ' 131). בהעדר תקציב הקרן עשויה לבטל באופן חד צדדי את הסיוע שניתן. תנאי זה נרשם גם במכתב שמועבר לחברת הסיעוד (עמ' 133). הוצג לעד פרוטוקול דיון בת.א. 18224/09/10 בבית המשפט המחוזי בירושלים, שם העיד מנכ"ל הקרן, מר רוני קלינסקי. מר קלינסקי אמר בעדותו, כי הקרן מעולם לא נוהגת לתבוע צדדים שלישיים ומעולם לא תבעה צד שלישי להחזר סכומים ששילמה. העד אישר כי כך הדבר: **"אני לא מכיר מקרה שהקרן תבעה"**. גם במקרה של התובע לא הוגשה כנגד חברת הביטוח כל דרישה לשיפוי (עמ' 134). בהתייחס להחזר ההוצאות, הרי שהוא ממומן על ידי הממשלה (עמ' 134).

56. התובע טוען בסיכומיו, כי אין לנכות הסכומים ששולמו וישולמו על ידי הקרן. מדובר בתגמולים מארגון וולונטרי. ההלכה היא, כי אין לנכות סכומים המתקבלים מארגונים כאלו, המהווים הסדרי חסד ותשלום בהתנדבות. הקרן אינה תובעת צדדים שלישיים ואף אינה מתעניינת בסיבת המצב הסיעודי, מה שתומך בכך שאין לה כל כוונה לתבוע צדדים שלישיים. מקום בו אין חובה על הקרן להמשיך ולשלם תגמולים לתובע, מקום בו אין בטחון שהקרן תוכל להמשיך ולשלם לתובע ומקום בו מעולם לא הגישה הקרן תביעת שיבוב, אין לנכות הסכומים ששילמה ומשלמת הקרן.

57. הנתבעות טוענות בסיכומיהן, כי מדובר בגמלה הנובעת מהתאונה ולכן יש לנכות את שיעורה המלא. גם אם הקרן אינה עתידה לתבוע את הסכומים ששילמה, אין בכך כדי לשנות מהכלל, שהניזוק לא יזכה בפיצוי החורג מהנזק שנגרם לו.

58. לאחר ששקלתי טענות הצדדים, אני מקבלת טענות התובע בנושא זה וסבורה כי אין להורות על ניכוי הסכומים שהתקבלו ויתקבלו מהקרן, אשר מועברים לחברת הסיעוד. יוער, כי הסכום ששולם על ידי הקרן בגין החזר הוצאות רפואיות נלקח בחשבון בעת קביעת הפיצוי בגין ההוצאות הרפואיות.

59. השאלה בדבר ניכוי סכומים המשולמים על ידי הקרן מהפיצויים להם זכאי הניזוק נדונה בת.א. (מחוזי י-ם) 18224/09/10 **רובין נ' רזינסקי**, 22.7.13 (ולהלן: "פס"ד רובין"). בית המשפט בפס"ד רובין קבע, כי יש לפעול בעניין זה על פי ההלכה, אשר נקבעה לעניין טובות הנאה אשר ניזוק קיבל מצד שלישי, הפועל ללא חובה חוקית, אלא מתוך מניע מוסרי. במקרים אלו נקבע, כי טובת הנאה זו אינה מפחיתה את סכום הפיצויים לו זכאי הניזוק מאת המזיק לולא ההטבה וראה: ע"א 370/79 **פרפלוצ'יק נ' מוטס**, פ"ד לד(3) 551 [1980]; ע"א 92/83 **שמש נ' בר דוד**, פ"ד מ(1) 225 [1986]. נקבע, כי הטעם העיקרי להלכה זו הוא, כי המטיב ביקש להיטיב עם הניזוק ולא עם המזיק. בפס"ד רובין נקבע, כי בנסיבות בהן הקרן לא פנתה עד היום והיא אינה נוהגת לפנות בתביעות השבה מהמזיקים השונים מי שזכאי ליהנות מכך אינו המזיק אלא הניזוק. ניתן אף לראות בכך משום המחאת זכות המטיב אל הניזוק להיפרע מהמזיק. נקבע, כי יש להעדיף המצב בו ייתכן והנפגע ייהנה מפיצוי יתר, על פני האפשרות בה המזיק ייהנה מההטבה, שהרי הקרן נועדה להיטיב מצבם של נפגעי השואה ולא לחסוך כספים למזיקים. יש לראות את התובע כחב חובה מוסרית בהשבת הכספים לקרן, ככל שזו תבקש ממנו. בפס"ד רובין הובהר, כי ככל שהקרן תגיש תביעת השבה כנגד המזיק הרי שקיימת לו זכות להגיש הודעת צד שלישי כלפי הנפגע.

60. הקביעות שנקבעו בפס"ד רובין מקובלות עלי. מדובר בהטבה וולונטרית, אשר כל כולה נועדה להיטיב מצב נפגעי השואה. הקרן, עמותה פרטית הנסמכת על תרומות, הציבה לעצמה מטרה של עזרה לנפגעי השואה בישראל, מתוך שיקולי חסד ורחמים. היא פועלת בהתנדבות. המזיק אינו הגורם שאמור ליהנות מעזרה זו אלא הניזוק. אין חובה על הקרן להמשיך ההטבה והיא מציינת זאת מפורשות. הקרן תלויה בתקציבים ותרומות שיועברו אליה ואין ודאות שאלו יינתנו בעתיד. לא ידוע גם אם שווי ההטבה יוותר בעינו. הקרן אינה בודקת מה מקור הצורך בסיעוד, מה שמלמד על כך שאינה מעוניינת לבחון תביעת השבה (וראה גם: ת"א (שלום הרצליה) 11741/04/10 **ברנשטיין נ' איילון חברה לביטוח**, 22.2.12). עד היום לא תבעה הקרן מזיקים כלשהם. מהתנהגות הקרן עד כה ומהתנדבותה לשלם לתובע כספים ללא ציפייה להשבה ניתן גם להסיק כי היא המחתה זכותה לתובע, כטובת חסד (ראה ע"א 92/83 הנ"ל; ד' קציר **פיצויים בשל נזק גוף**, כרך ב', עמ' 1339-1340). בנסיבות אלו, האיזון הראוי מביא, לטעמי, לאותה המסקנה אליה הגיע בית המשפט בפס"ד רובין. סכום ההטבה לא ינוכה. הנתבעות לא תשלמנה יותר משיעור הנזק אך גם לא תשלמנה פחות ממנו. ככל שהנתבעות תידרשנה לשלם את שווי ההטבה הן תהיינה רשאיות להגיש הודעה לצד שלישי כלפי התובע ולדרוש ממנו כי הוא זה שיחזיר לקרן ההטבה שקיבל.

תגמולי המוסד

61. הנתבעות הגישו חוות דעת אקטוארית מיום 17.3.14 על פיה שווי גמלת הסיעוד שקיבל ויקבל התובע מהמוסד עומד על 253,521 ₪, כולל ריבית על תשלומי העבר.
62. התובע טוען בסיכומיו כי אין להפחית מלוא התגמולים שמשולמים על ידי המוסד אלא רק סכום חלקי. נטען, כי מתוך גמלאות בשווי של כ- 5000 ₪, המתקבלות מהמוסד ומהקרן, מקבל העובד הזר סכום של כ- 3200 ₪ בלבד ואילו חברת הסיעוד גובה בכל חודש עמלה בסך 1800 ₪. לפיכך, נטען, התובע אינו נהנה ממלוא סכום תגמולי המוסד. נטען, כי יש לנכות רק את הסכום, אשר משולם בפועל לעובד הזר. התובע מפנה גם בהקשר זה לפס"ד רובין וכן לת.א. (שלום ת"א) 168359/09 **גוזלן נ' חטיב**, 20.9.10, שם התקבלה טענת התובעים, כי יש לנכות רק את הסכום שנוקף לזכותם בפועל מתוך תגמולי המוסד, ולחילופין להגדיל הפיצוי הנפסק לתובעים עבור סיעוד בהתאם להפרש זה.
63. הנתבעות טוענות בסיכומיהן, כי גם אם גמלת הסיעוד משולמת לחברת הסיעוד, המעסיקה את המטפל, אין בכך כדי לגרום להפחתת סכום הניכוי. כל הטבה הנובעת ממעשה הנזיקין יש להפחית מסכום הפיצוי. גמלת הסיעוד שולמה בעקבות התאונה ולכן יש לנכות את שיעורה המלא מסכום הפיצוי שיפסק. המוסד עלול לתבוע בתביעת שיבוב את מלוא הסכום מהנתבעות ולכן יש לבצע את הניכוי במלואו.
64. אני סבורה כי במקרה זה יש לנכות את מלוא תגמולי המוסד. ראשית, לא הוכח מהו הסכום, אשר מנוכה מגמלת הסיעוד על ידי חברת הסיעוד בכל חודש. התובע לא העיד עדים מטעמו בעניין זה והסתפק בהצגת מספר תלושי שכר, מהם לא ניתן ללמוד את מלוא הנתונים ובוודאי לא את הנתונים להם טוען התובע. העדה מטעם הנתבעות הבהירה, כי מדובר בניכוי של כ- 2% בלבד, כאשר מתוך גמלה של 3200 ₪ מדובר בכ- 64 ₪ לחודש, ולא כנטען על ידי התובע. היא הבהירה, כי בסכום המנוכה מגמלת הסיעוד על ידי חברת הסיעוד נכללים גם תשלומים בגין תנאים סוציאליים, אותם משלמת חברת הסיעוד עבור העובד. טענה זו לא נסתרה. שנית, במסגרת הערכת עלויות הסיעוד והעזרה של התובע קבעתי, כי בסכום החודשי שנפסק כלולות גם כל עלויות חברת ההשמה, התנאים הסוציאליים וכל עלות נוספת הכרוכה בהעסקת העובד. בנסיבות אלו, גם על פי פס"ד רובין, יש מקום לניכוי מלא של גמלאות המוסד, בהתאם לסכום, לגביו צפויה הנתבעת להיתבע בתביעת שיבוב על ידי המוסד.
65. התובע טוען עוד בסיכומיו, כי יש לנכות את תגמולי המוסד בהתאם לקיצור תוחלת החיים שתקבע לתובע בפועל ולא על פי לוחות ההיוון של המוסד, בניגוד להלכת אבו סרייה. דין הטענה להידחות. בית המשפט העליון חזר גם לאחרונה על הקביעה כי הלכת אבו סרייה תקפה ויש לפעול על פיה (ע"א 4767/13 **המאגר הישראלי לביטוחי רכב נ' שובבו**, 25.11.13).
66. ניכוי תגמולי המוסד יהיה, אם כן, בהתאם לסכומים המפורטים בחוות הדעת האקטוארית, כולל ריבית על תגמולי העבר.

תשלומים תכופים

67. מסכום הפיצויים יש לנכות את התשלומים התכופים ששולמו לתובע, כמפורט בסיכומי הנתבעות. מסכום זה ינוכה שכר טרחת עו"ד ומע"מ, ששולמו לב"כ התובע, ויתווספו לו הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלום כל אחד מהתשלומים ועד היום.

סיכום

68. התובע זכאי, אם כן, לסכומי הפיצוי המפורטים בפסק הדין, לאחר ניכוי תגמולי המוסד והתשלומים התכופים.

69. לסכום הפיצוי לאחר הניכויים יתווספו שכ"ט עו"ד בשיעור 15.34% כולל מע"מ וכן הוצאות המשפט (אגרה, מומחים ועדים), כל הוצאה בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום הוצאתה ועד יום ההחזר בפועל. התובע טוען, כי יש לחשב את שכר טרחת עורך הדין מכלל סכום הפיצויים, לפני ניכוי תגמולי המוסד, כיון שהנתבעות סרבו להצעת פשרה בתיק. התובע מפנה בהקשר זה לע"א 10758/08 ג'ברין נ' נוגה חברה לביטוח בע"מ, 4.1.11, שם נטענה הטענה, כי באותן הנסיבות היה מקום לחשב את שכר טרחת עורך הדין מהסכום שהוכח ולא מהסכום לאחר ניכוי תגמולי המוסד. בית המשפט העליון קבע, כי אכן יש רלוונטיות לאופן בו ניהל כל צד את ההליך גם בעניין זה, אך לא קיבל הטענה. איני סבורה כי, בענייננו, מדובר במקרה חריג, בו יש לסטות מאופן החישוב הרגיל של פסיקת שכ"ט עו"ד בתיקי נזיקין, דהיינו, על בסיס הסכום לו זכאי התובע לאחר ניכוי תגמולי המוסד.

70. הסכומים ששולמו בתוך 30 ימים מקבלת פסק הדין אצל ב"כ הנתבעות ולאחר מכן יישאו הפרשי הצמדה וריבית כחוק.

ניתן היום, י"ז אדר ב תשע"ד, 19 מרץ 2014, בהעדר הצדדים.

ארנה לוי 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)